

PROGRAM PEACE PLUS PRO SEVERNÍ IRSKO

Účelem programu Evropské unie PEACE PLUS je podporovat mír a usmíření a podněcovat sociální, hospodářskou a regionální stabilitu a spolupráci v Severním Irsku a pohraničních regionech Irské republiky.

PRÁVNÍ ZÁKLAD

Právním základem v pořadí pátého programu PEACE (PEACE PLUS) pokrývajícího programové období 2021–2027 je nařízení (EU) 2021/1059 ze dne 24. června 2021 a nařízení (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021.

VŠEOBECNÝ RÁMEC

Mírový proces v Severním Irsku je finančně podporován z fondů EU od roku 1989, a to prostřednictvím regionální politiky EU a příspěvků EU do Mezinárodního fondu pro Irsko (International Fund for Ireland – IFI).

V roce 1995 byl schválen první program PEACE (na období 1995–1999). Evropská rada v roce 1999 rozhodla, že zvláštní program by měl pokračovat pod názvem PEACE II do roku 2004. Program byl následně prodloužen do roku 2006. Po těchto dvou programech následoval program PEACE III na programové období 2007–2013 a program PEACE IV na programové období 2014–2020.

V referendu, které se konalo dne 23. června 2016, hlasovala většina voličů (51,9 %) pro odchod Spojeného království z Evropské unie. Spojené království dne 31. ledna 2020 vystoupilo z EU. Severní Irsko z financování z EU značně těží a odchod Spojeného království vyvolal z dlouhodobého hlediska obavy, pokud jde o řadu odvětví v Severním Irsku, stejně jako o mírový proces a přeshraniční spolupráci po roce 2020. (Severní Irsko je jediným regionem Spojeného království, který má pozemní hranici s některým členským státem: v praxi to znamená, že nyní vede vnější hranice EU po ostrově Irsko).

Během jednání o podmínkách vystoupení Spojeného království byla programům PEACE IV a INTERREG VA věnována značná pozornost. Do dohody o vystoupení uzavřené mezi Spojeným královstvím a EU byl zahrnut závazek, že bude zajištěno jejich pokračování až do jejich dokončení v roce 2023. V této souvislosti bylo dne 25. března 2019 přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/491, jehož cílem je umožnit pokračování programů územní spolupráce PEACE IV (Irsko – Spojené království) a Spojené království – Irsko (Irsko – Severní Irsko – Skotsko).

CÍLE A PRIORITY

Program PEACE PLUS je nový přeshraniční program EU pro posílení míru, usmíření a přeshraniční spolupráce mezi Irskem a Severním Irskem. Spojuje předchozí složky financování programů INTERREG a PEACE v novém programu na programové období 2021–2027.

Program PEACE PLUS se zaměřuje na investice v šesti klíčových tematických oblastech:

1. budování mírumilovných a prosperujících komunit;
2. zajištění hospodářské obnovy a transformace;
3. posílení postavení mladých lidí a investice do nich;
4. zdravé a inkluzivní komunity;
5. podpora udržitelné a lépe propojené budoucnosti;
6. budování a zakotvování partnerství a spolupráce.

V rámci každé tematické oblasti existuje několik investičních oblastí, které mají konkrétnější zaměření nebo které se zaměřují na určité organizace, jako jsou místní orgány nebo komunitní skupiny. Celkem existuje 22 investičních oblastí.

FINANCOVÁNÍ

Mezi lety 1995 a 2020 proběhly čtyři programy PEACE s finančním objemem 1,6 miliardy EUR. Zatímco programy PEACE I (1995–1999) a PEACE II (2000–2006) byly financovány ze strukturálních fondů, programy PEACE III a PEACE IV (2007–2013 a 2014–2020) byly zcela kryty z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR).

V období 2021–2027 bude EU program PEACE PLUS financovat částkou 235 milionů EUR z přidělu EFRR na Evropskou územní spolupráci. Spolu s finančním příspěvkem Spojeného království a dodatečným vnitrostátním spolufinancováním z Irska a Severního Irska poskytne program PEACE PLUS celkové investice ve výši 1,1 miliardy EUR.

ŘÍZENÍ

Oblast způsobilá pro zařazení do programu PEACE PLUS zahrnuje Severní Irsko a pohraniční regiony Irské republiky (těmi jsou hrabství Louth, Monaghan, Cavan, Leitrim, Sligo a Donegal).

Program PEACE PLUS je řízen integrovaným způsobem, přičemž příspěvek Spojeného království je do programu začleněn jako vnější účelově vázaný příjem. Řídícím orgánem programu PEACE PLUS je Úřad pro zvláštní programy EU. Jedná se o jeden ze šesti přeshraničních orgánů zřízených na základě Belfastské dohody.

VÝSLEDKY

Programy PEACE poskytují příležitosti k účasti a dialogu a přibližuje občanům možnost rozhodování a odpovědnost za rozvoj komunity (uplatňují „přístup zdola nahoru“). Je z nich financována široká škála projektů, a to včetně projektů zaměřených na podporu obětí a pozůstalých, mladých lidí, malých a středních podniků a projektů v oblasti infrastruktury a obnovy měst, podpory přistěhovalcům a vyzdvihování etnické různorodosti společnosti jako celku.

Důležité je zejména to, že jsou tyto programy nyní vnímány jako příklad politiky zaměřené na budování míru, která by měla být společná celé Evropě i ostatním oblastem.

ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Parlament vždy podporoval poskytování finančních příspěvků EU na programy PEACE. V návaznosti na výsledek referenda ve Spojeném království vyjádřil Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 5. dubna 2017 o jednání se Spojeným královstvím znepokojení nad důsledky vystoupení Spojeného království z EU a zdůraznil potřebu zachovat mezi Severním Irskem a Irskem mír.

Ve svém usnesení ze dne 11. září 2018 o dopadu politiky soudržnosti EU na Severní Irsko Evropský parlament vzal na vědomí návrh Komise pokračovat v programech PEACE a Interreg, jakož i dokument předkládající stanovisko Spojeného království k budoucnosti politiky soudržnosti (z dubna 2018), v němž Spojené království uvedlo, že je ochotno prozkoumat možnost nástupnického programu po programu PEACE IV s vládou Severního Irska, irskou vládou a EU. Parlament měl za to, že podpora územní spolupráce ze strany EU, obzvláště pokud se jedná o přeshraniční a mezikomunitní projekty, by měla pokračovat s ohledem na úspěchy zvláštního unijního programu soudržnosti pro Severní Irsko, konkrétně programů PEACE a Interreg, které jsou obzvláště důležité pro stabilitu tohoto regionu.

Parlament se jako spolutvůrce právních předpisů týkajících se balíčku pro soudržnost (který v této souvislosti zahrnuje nařízení o společných ustanoveních a nařízení o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory cíle Evropská územní spolupráce z Evropského fondu pro regionální rozvoj) důrazně zasazoval o pokračování programu PEACE v období 2021–2027.

Kelly Schwarz

04/2024